

***MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE MIASTO PŁOCK
RAPORT II/P/2009***

Część I - diagnostyczna

Opracowanie:
Stanowisko ds. statystyki i analiz

Płock, marzec 2010 r.

1. Wstęp

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2008 r. nr 69, poz. 415 ze zm.) do zadań samorządu powiatu należy m.in. prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Badanie ma na celu bieżącą analizę lokalnego rynku pracy. Dzięki procesowi systematycznego śledzenia zachodzących tam zmian w popycie [na pracę] i podaży [zasobów pracy] możliwe jest formułowanie wniosków i krótkoterminowych prognoz ułatwiających m.in. opracowywanie i wdrażanie programów aktywizacji osób bezrobotnych i programów kształcenia.

Głównymi odbiorcami raportu są wszystkie podmioty zainteresowane sytuacją na rynku pracy i jej diagnozą, począwszy od publicznych służb zatrudnienia, poprzez instytucje szkoleniowe, na szkołach ponadgimnazjalnych kończąc, przy czym należy pamiętać, że monitoring jakkolwiek pomocny, skupia jedynie uwagę na skromnym wycinku lokalnego rynku pracy. Formułowane na podstawie raportu wnioski mogą być zatem obciążone marginesem błędu. Stąd też nie może być on jedynym źródłem wiedzy i podstawą decydowania o kierunkach kształcenia czy szkolenia przyszłych kadr pracowniczych. Dopiero dogłębna analiza i wieloletnia obserwacja procesów zachodzących w gospodarce oraz strukturze kwalifikacyjno-zawodowej może przynieść wymierne efekty.

Powiatowy raport roczny za 2009 rok składa się z dwóch części: diagnostycznej opartej o dane z załącznika nr 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy* oraz załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności* oraz prognostycznej – opartej o dane o absolwentach szkół ponadgimnazjalnych przekazane przez Główny Urząd Statystyczny i Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Poniższy raport został przygotowany według wytycznych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i zawiera m.in. ranking 30 zawodów deficytowych (i 30 nadwyżkowych) na poziomie sześciocyfrowego kodu zawodu oraz inne dane statystyczne zgromadzone przez Miejski Urząd Pracy w Płocku.

W raporcie wykorzystano metodologię badań według zaleceń ministerialnych, definicje zawodu deficytowego i nadwyżkowego oraz definicje wskaźników intensywności deficytu (nadwyżki).

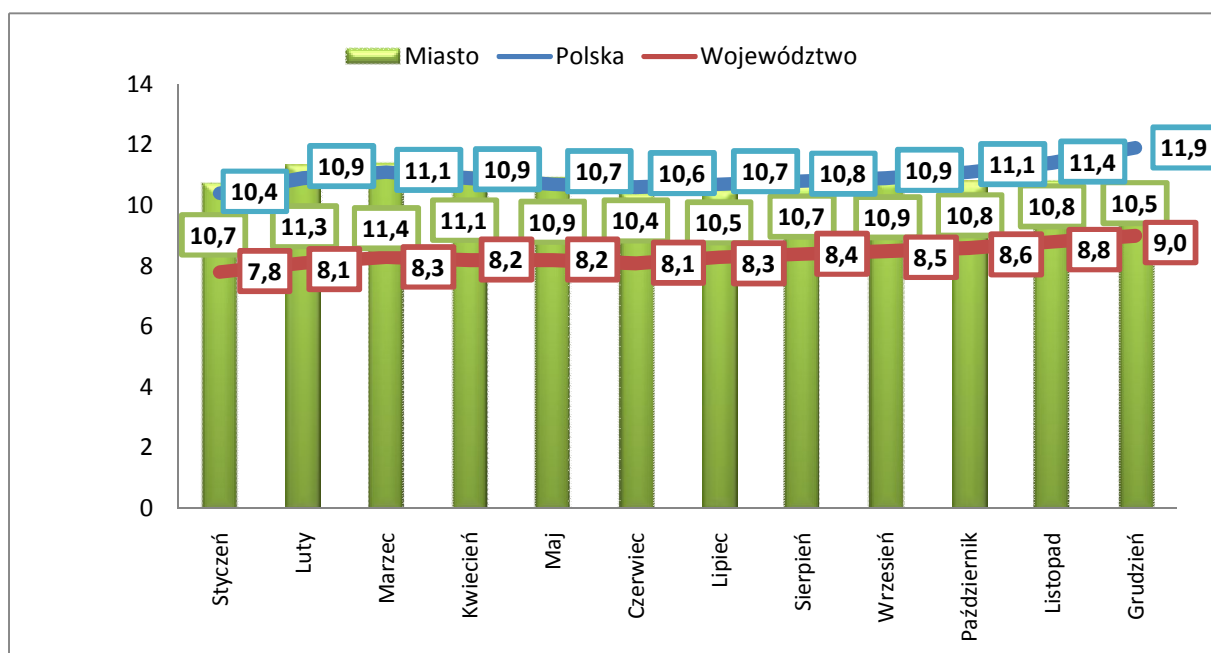
1. Analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów) na terenie miasta Płocka w 2009 r.

Według stanu na koniec grudnia 2009 r. w rejestrach Miejskiego Urzędu Pracy figurowało 7.078 osób bezrobotnych, w tym 3.917 kobiet. W stosunku do analogicznego okresu 2008 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 9,4% (666 osób), natomiast liczba bezrobotnych kobiet spadła o 3,7% (150 osób).

Z kolei w ciągu całego roku zarejestrowało się 13.118 osób bezrobotnych, z czego 45,5% stanowiły kobiety (5.966 os.).

W grudniu stopa bezrobocia w mieście kształtowała się na poziomie 10,5%. W tym samym okresie stopa bezrobocia w kraju wyniosła 11,9%, a w województwie – 9,0%.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w rozbiciu na KRAJ – WOJEWÓDZTWO – MIASTO w 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Zdecydowaną większość – 83,45% - ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia stanowiły osoby poprzednio pracujące (5.907 os.), z czego 15,98% w sekcji PKD **Przetwórstwo przemysłowe**, 13,79% – w kategorii **Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle**. Pozostałe sekcje o najwyższym udziale bezrobotnych (poprzednio pracujących) to:

- ✓ Budownictwo – 10,33%,
- ✓ Pozostała działalność usługowa – 8,26%,
- ✓ Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 1,85%,
- ✓ Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 1,76%
- ✓ Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 1,69%.

Z kolei w ciągu całego 2009 roku największy napływ do bezrobocia zanotowano w grupach:

- ⇒ Przetwórstwo przemysłowe – 14,52%,
- ⇒ Budownictwo – 12,37%
- ⇒ Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 11,45%,
- ⇒ Pozostała działalność usługowa – 7,34%.

Zdecydowaną większość – 84,7% - bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2009 r. stanowiły osoby posiadające zawód wyuczony (5.998 os.), pozostałe 15,3% (tj. 1080 os.) - osoby bez zawodu. Liczba kobiet wynosiła odpowiednio 3.325 i 592 osoby. Warto odnotować, że w obu grupach bezrobotnych – zarówno z zawodem, jak i bez zawodu – kobiety stanowiły większość (odpowiednio 55,4% i 54,8%), choć odsetek ten zmalał w porównaniu z poprzednim okresem rozliczeniowym (w końcu 2008 r. wynosił odpowiednio 63,7% i 61,7%).

Najwięcej osób z wyuczonym zawodem zarejestrowanych było jako:

⇒ 522107	SPRZEDAWCA	620 os.,
⇒ 341902	ASYSTENT EKONOMICZNY	262 os.,
⇒ 722204	ŚLUSARZ	148 os.,
⇒ 932104	ROBOTNIK POMOCNICZY W PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM	129 os.,
⇒ 419101	PRACOWNIK BIUROWY	126 os.,
⇒ 311502	TECHNIK MECHANIK	120 os.,
⇒ 241102	EKONOMISTA	118 os.,
⇒ 913207	SPRZĄTACZKA	111 os.,
⇒ 712102	MURARZ	106 os.,
⇒ 311204	TECHNIK BUDOWNICTWA	105 os.,

Na przestrzeni 12 miesięcy 2009 roku napływ bezrobotnych bez zawodu kształtował się na poziomie 2.259 osób, w tym 1.031 kobiet.

Jeśli wziąć pod uwagę napływ bezrobotnych posiadających określony zawód, to najczęściej rejestrowali się oni w zawodach:

⇒ 522107	SPRZEDAWCA	891 os.,
⇒ 341902	ASYSTENT EKONOMICZNY	371 os.,
⇒ 241102	EKONOMISTA	301 os.,
⇒ 311502	TECHNIK MECHANIK	293 os.,
⇒ 722204	ŚLUSARZ	293 os.,
⇒ 712102	MURARZ	233 os.,
⇒ 932104	ROBOTNIK POMOCNICZY W PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM	205 os.,
⇒ 311204	TECHNIK BUDOWNICTWA	202 os.,
⇒ 931301	ROBOTNIK BUDOWLANY	188 os.,
⇒ 721403	MONTER KONSTRUKCJI STALOWYCH	187 os.,

Spośród 329 absolwentów, tj. osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, zarejestrowanych jako bezrobotni w końcu 2009 r. 18,2% stanowiły osoby bez konkretnego zawodu. W tej grupie zdecydowanie przeważały kobiety.

Wśród bezrobotnych absolwentów z wyuczonym zawodem dominowali:

⇒ 241102	EKONOMISTA	20 os.,
⇒ 312102	TECHNIK INFORMATYK	13 os.,
⇒ 341902	ASYSTENT EKONOMICZNY	9 os.,
⇒ 522107	SPRZEDAWCA	9 os.,
⇒ 247901	SPECJALISTA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	8 os.,
⇒ 244302	FILOLOG – FILOLOGIA OBCOJĘZYCZNA	7 os.,
⇒ 233108	NAUCZYCIEL NAUCZANIA POCZĄTKOWEGO	7 os.,
⇒ 512202	KUCHARZ MAŁEJ GASTRONOMII	7 os.

Z kolei najwyższy udział w napływie absolwentów w ciągu minionego roku mieli:

- ⇒ EKONOMIŚCI
10,8% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ ASYSTENCI EKONOMICZNI
4,2% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ SPECJALIŚCI ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
3,5% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ NAUCZYCIELE NAUCZANIA POCZĄTKOWEGO
3,5% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem
- ⇒ TECHNICY INFORMATYCY
3,0% ogółu rejestrujących się absolwentów z wyuczonym zawodem

Długotrwale bezrobotni, tj. osoby pozostające w rejestrze Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku łącznie przez okres ponad 12 miesięcy¹, poprzednio pracujący, stanowili 32,6% ogółu zarejestrowanych (poprzednio pracujących) w końcu roku (kobiety odpowiednio 47,7% ogółu zarejestrowanych poprzednio pracujących kobiet).

Długotrwale bezrobotni najczęściej posiadali kwalifikacje w zawodach:

⇒ 522107	SPRZEDAWCA	243 os.,
⇒ 341902	ASYSTENT EKONOMICZNY	98 os.,
⇒ 932104	ROBOTNIK POMOCNICZY W PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM	61 os.,
⇒ 419101	PRACOWNIK BIUROWY	52 os.,
⇒ 913207	SPRZĄTACZKA	51 os.

Z rankingu zawodów generujących długotrwale bezrobocie w mieście Płocku w 2009 r. (tab. T-II/P-8) według grup 4-cyfrowych wynika, że wskaźnik długotrwałego bezrobocia równy 1 (długotrwale bezrobotni byli wszyscy z danej grupy bezrobotnych) uzyskało 19 z 271 grup zawodów (7%); wskaźnik 0,5000 i więcej – 29 grup (10,7%), a pozostałe 82,3% (223 grupy) uzyskały wskaźnik mniejszy niż 0,5000, z tym, że dla 93 grup wskaźnik długotrwałego bezrobocia osiągnął 0,0000, tzn. w tych grupach długotrwale bezrobotni nie występowali w ogóle.

¹ W okresie ostatnich 2 lat z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych (zgodnie z definicją ustawową)

2. Analiza ofert pracy według zawodów (grup zawodów) na terenie miasta Płocka

W okresie sprawozdawczym do Miejskiego Urzędu Pracy w Płocku zgłoszono łącznie 4.270 ofert pracy, to jest o 2.477 (36,7%) ofert pracy mniej niż w 2008 roku.

Do najczęściej zgłaszanych należały oferty pracy w zawodach:

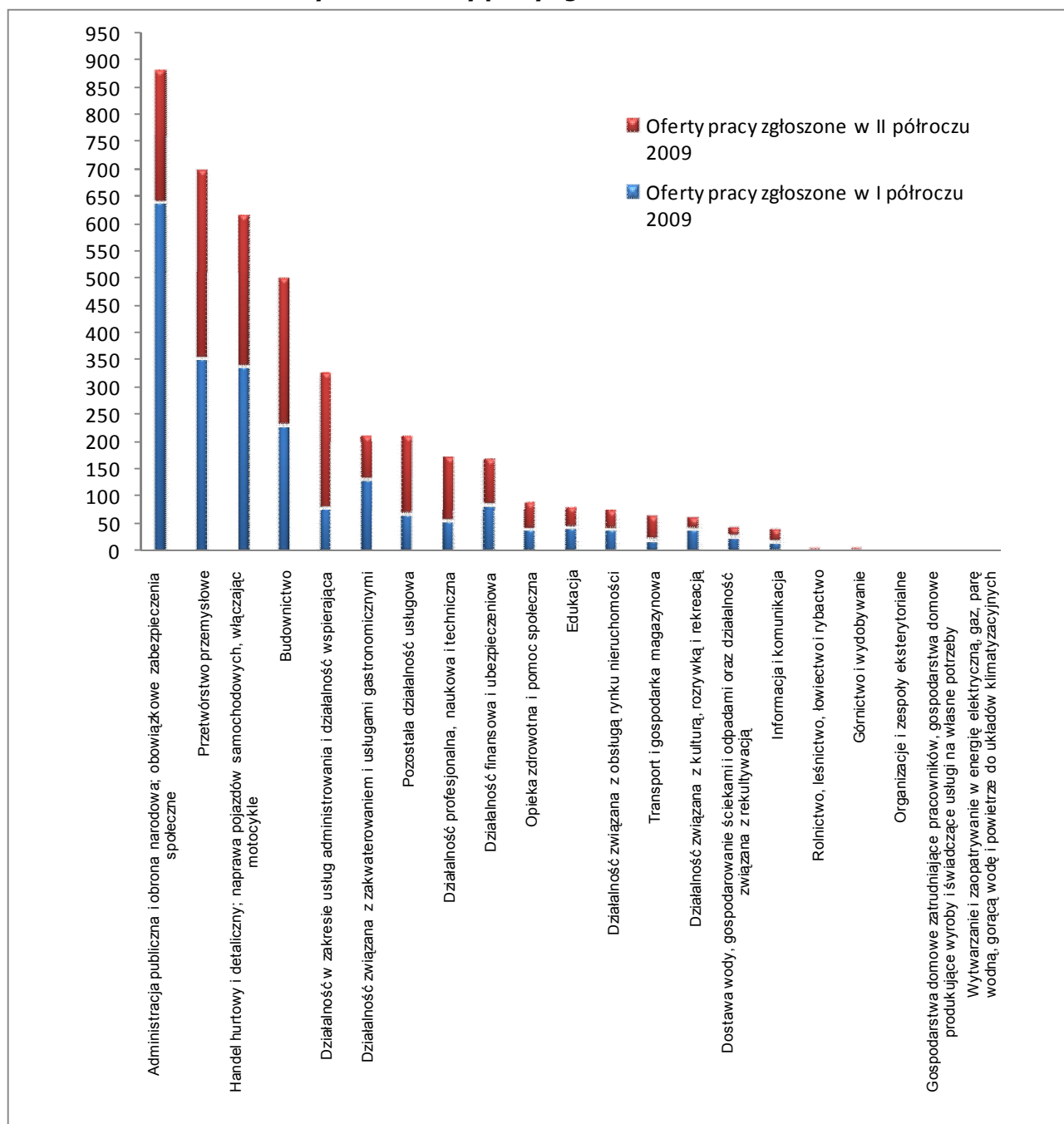
Oferty zgłoszone w 2009 roku

⇒ 914103 Robotnik gospodarczy	330
⇒ 522107 Sprzedawca	298
⇒ 913207 Sprzątaczk	293
⇒ 419101 Pracownik biurowy	219
⇒ 713803 Monter rurociągów przemysłowych	190
⇒ 721290 Pozostali spawacze i pokrewni	160
⇒ 343101 Pracownik administracyjny	128
⇒ 341201 Agent ubezpieczeniowy	109
⇒ 341503 Przedstawiciel handlowy	91
⇒ 712102 Murarz	69
⇒ 913204 Pomoc kuchenna	64
⇒ 713604 Monter instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych	59
⇒ 247901 Specjalista administracji publicznej	59
⇒ 512201 Kucharz	58
⇒ 713403 Monter izolacji przemysłowych	56
⇒ 713901 Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	52
⇒ 512302 Kelner	51

Wyżej wymienione oferty stanowiły 53,5% wszystkich ofert pracy zgłoszonych w okresie sprawozdawczym, przy czym omawiane są tu jedynie te oferty pracy, które trafiły do bazy Miejskiego Urzędu Pracy. Jednocześnie należy pamiętać, że na ilość zgłoszonych ofert pracy mają wpływ różne czynniki m.in. pośrednictwo otwarte, duża fluktuacja pracowników w danym zawodzie (np. sprzedawcy), wreszcie to, czy są to oferty pracy subsydiowanej, czy nie.

Analiza ofert pracy zgłoszonych w ciągu 2009 r. uwidacznia, że najwięcej (20,6%) zgłoszono ich w sekcji **Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne** najmniej – w sekcji **Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo** oraz **Górnictwo i wydobywanie** (0,07% ogółu zgłoszonych ofert). Żadne oferty nie wpłynęły w sekcjach: **Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby** oraz **Organizacje i zespoły eksterytorialne**.

Wykres 2. Oferty pracy zgłoszone w 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-01 zał. nr 2 – Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy za I i II półrocze 2009 r.

Analizując oferty pod względem szansy uzyskania pracy zauważymy, że spośród występujących na terenie miasta Płocka elementarnych grup zawodów (kod 4-cyfrowy) cztery grupy, tj. **2231 Lekarze, 5144 Praktykujący niekonwencjonalne metody terapii, 3423 Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy** oraz **8223 Operatorzy urządzeń do nakładania powłok** uzyskały wskaźnik maksymalny (MAX). Dalej znalazły się grupy:

**Tabela 1. Wybrane grupy zawodów (wg kodu 4-cyfrowego)
o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy (W)**

Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik (W)*
3453	Funkcjonariusze Służby Więziennej	2,5000
7113	Robotnicy obróbki kamienia	2,3332
3412	Pośrednicy ubezpieczeniowi	2,2549
7341	Składacze tekstów	1,4444
7342	Odlewacze i galwanizerzy poligraficzni	1,4444
8229	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	1,3332
7138	Monterzy systemów rurociągowych* (zawód szkolny: Monter systemów rurociągowych – obejmuje grupę elementarną 7138)	1,2418
9142	Myjący pojazdy i szyby	1,0000
7124	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	0,9047
1228	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przedsiębiorstwach usług osobistych, porządkowych i pokrewnych	0,6666

* Wskaźnik (W) wyrażony jest stosunkiem średniej miesięcznej liczby ofert pracy, będących w dyspozycji urzędu do średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie i w danym czasookresie

Źródło: Tabela T-II/P-11 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie m. Płock w 2009 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty

Pięć spośród wyżej wymienionych grup, tj. Funkcjonariusze Służby Więziennej, Pośrednicy ubezpieczeniowi, Składacze tekstów, Myjący pojazdy i szyby, Robotnicy budowy dróg i pokrewni, było wśród grup o najwyższym wskaźniku również w 2008 roku.

Z kolei najniższy wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy ($W=0,0000$) uzyskały 103 grupy zawodów (w 2008 r. – 85 grup).

Dzieje się tak na przykład gdy, ze względu na dezaktualizację kwalifikacji, pracodawca nie znajduje odpowiedniego pracownika wśród osób bezrobotnych. Dodatkowo, w ewidencji nadal pozostaje spora liczba osób, które wykazują bierną postawę – mimo właściwych kwalifikacji, nie mają motywacji do podjęcia pracy.

Niemniej, przy całej złożoności problemu należy również pamiętać, że rozbieżności pomiędzy liczbą osób zarejestrowanych w danym zawodzie a liczbą ofert pracy dla nich przeznaczonych nie musi od razu oznaczać sytuacji „kryzysowej”, to jest nadwyżki (deficytu) w danym zawodzie. Może bowiem zdarzyć się tak, że w ciągu roku w danym zawodzie rejestruje się tylko jeden bezrobotny, a zarazem wpłynie tylko

jedna oferta pracy. Wskaźniki wykorzystywane w monitoringu wykażą sytuację alarmową, gdy tymczasem stan faktyczny będzie zgoła odmienny, bo na przykład rejestracja w danym zawodzie (napływ ofert) jest po prostu incydentalna.

Monitoring to analiza „suchych” liczb oraz wskaźników, a te skonstruowane są tak, by wskazywać skalę problemu. Tymczasem niezbędna jest również diagnoza jego przyczyn, a dla tej należałoby zastosować wskaźniki i metody jakościowe.

3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Przez zawód deficytowy przyjęło się rozumieć zawód, na który występuje wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, a wskaźnik intensywności deficytu² jest wyższy niż 1,1.

Na 784 zawody (na poziomie kodu 6-cyfrowego) występujące na terenie miasta Płocka w 2009 r., 55 to zawody deficytowe³. Ranking otwierają 33 zawody (z pominięciem zawodów, których kod kończy się cyfrą 90 *Pozostali...*) tak, jak ilustruje to poniższa tabela:

Tabela 2. Zawody deficytowe w mieście Płocku w 2009 r.

Lp.	Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności deficytu
1	341201	Agent ubezpieczeniowy	21,8000
2	419104	Pracownik kancelaryjny	15,0000
3	711301	Kamieniarz	14,0000
4	311208	Technik inżynierii środowiska i melioracji	11,0000
5	734103	Drukarz	11,0000
6	913203	Pokojowa [w hotelu]	9,0000
7	342301	Pośrednik pracy	8,0000
8	713403	Monter izolacji przemysłowych	8,0000
9	713803	Monter rurociągów przemysłowych	6,3333
10	347101	Florysta	6,0000
11	931203	Robotnik drogowy	5,5000
12	915105	Goniec	4,6667
13	522104	Ekspedient w punkcie usługowym	4,0000
14	721305	Blacharz izolacji przemysłowych	3,7143
15	914103	Robotnik gospodarczy	3,5870
16	721304	Blacharz budowlany	3,2000
17	212202	Statystyk	3,0000
18	342204	Spedytor [zawód szkolny: Technik spedytor]	3,0000
19	348202	Bibliotekarz	3,0000
20	827402	Operator urządzeń do produkcji makaronu	3,0000
21	712401	Brakarz	2,9231

² Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki to stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie i w danym czasookresie

³ Nie licząc zawodów MAX deficytowych, o których w dalszej części opracowania

22	712904	Monter rusztowań	2,6000
23	123901	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	2,5000
24	243101	Archiwista	2,5000
25	311801	Grafik komputerowy	2,5000
26	621201	Ogrodnik terenów zieleni	2,1818
27	235912	Lektor języka angielskiego	2,0000
28	311202	Laborant budowlany	2,0000
29	341504	Telemarketer	2,0000
30	411101	Sekretarka	2,0000
31	422104	Pracownik informacji turystycznej	2,0000
32	422202	Rejestratorka medyczna	2,0000
33	823104	Wulkanizator	2,0000

Źródło: Tabela T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock w 2009 r.

Jednocześnie z grupy wszystkich zawodów deficytowych można wyodrębnić grupę tych zawodów, które są deficytowe (tj. wskaźnik intensywności deficytu jest większy od 1,1) nawet pomimo, iż stosunkowo często pojawiają się dla nich oferty pracy (np. średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 r. jest większa od 4). Są to:

Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 r.	Wskaźnik intensywności deficytu
914103	Robotnik gospodarczy	27,5000	3,5870
913207	Sprzątacza	24,4167	1,9533
419101	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	18,2500	1,5208
713803	Monter rurociągów przemysłowych	15,8333	6,3333
721290	Pozostali spawacze i pokrewni	13,3333	2,9630
343101	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	10,6667	1,3474
341201	Agent ubezpieczeniowy	9,0833	21,8000
341503	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	7,5833	1,3788
913204	Pomoc kuchenna	5,3333	1,2549
713403	Monter izolacji przemysłowych	4,6667	8,0000
713901	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	4,3333	1,3684

Źródło: Tabela T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock w 2009 r.

Należy jednak pamiętać, że spora liczba ofert – zwłaszcza te kierowane do pracowników biurowych (administracyjnych) - to oferty pracy subsydiowanej. Z kolei specyfiką tego rodzaju zatrudnienia jest jego czasowy charakter.

Dodatkowo, na przykład osoby podejmujące staż, czy przygotowanie zawodowe mimo, iż wyłączone na ten czas z ewidencji, w gruncie rzeczy nadal pozostają bezrobotne.

Za zawód nadwyżkowy uważa się zawód, na który występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Dodatkowo wskaźnik intensywności nadwyżki⁴ jest niższy niż 0,9.

Wśród zawodów i specjalności występujących na terenie miasta Płocka znalazło się 177 zawodów nadwyżkowych, w tym 30 (z pominięciem zawodów, których kod kończy się cyfrą 90 *Pozostali...*) o najwyższym wskaźniku nadwyżki⁵:

Tabela 3. Zawody nadwyżkowe w mieście Płocku w 2009 r.

Lp.	Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	311209	Technik ochrony środowiska	0,0135
2	233104	Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	0,0185
3	743304	Krawiec	0,0214
4	311502	Technik mechanik	0,0239
5	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,0244
6	241102	Ekonomista	0,0266
7	232123	Nauczyciel wychowania fizycznego	0,0345
8	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,0364
9	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	0,0377
10	244104	Pedagog	0,0385
11	341401	Organizator obsługi turystycznej [zawód szkolny: Technik obsługi turystycznej]	0,0400
12	311603	Technik technologii chemicznej	0,0417
13	743202	Dziemięciarz	0,0460
14	347102	Plastyk	0,0500
15	311302	Technik elektryk	0,0541
16	722204	Ślusarz	0,0546
17	721303	Blacharz samochodowy	0,0588
18	213903	Specjalista zastosowań informatyki	0,0625
19	714103	Malarz – tapeciarski	0,0625
20	712301	Cieśla	0,0667
21	214503	Inżynier mechanik – maszyny i urządzenia przemysłowe	0,0741
22	311204	Technik budownictwa	0,0743
23	233108	Nauczyciel nauczania początkowego	0,0753
24	222108	Specjalista ochrony środowiska	0,0769
25	713401	Monter izolacji budowlanych	0,0816
26	222105	Inżynier rolnictwa	0,0833
27	322402	Technik fizjoterapii	0,0833
28	247902	Specjalista do spraw integracji europejskiej	0,0909
29	742207	Stolarz meblowy	0,0909
30	913303	Prasowaczka [ręczna]	0,0909

Źródło: Tabela T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock w 2009 r.

⁴ Patrz przypis 2 str. 9

⁵ Nie licząc zawodów ZERO nadwyżkowych, o których w dalszej części opracowania

Analizując zawody nadwyżkowe warto zwrócić szczególną uwagę na te zawody, które charakteryzują się jednocześnie dużą dynamiką napływu osób bezrobotnych. Takie podejście pozwoli wyodrębnić specjalności o najmniej korzystnych warunkach na rynku. Przyjmując, że średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 r. była większa od 10 (przy wskaźniku intensywności nadwyżki mniejszym od 0,9), do takich zawodów należały:

Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki
522107	Sprzedawca	74,2500	0,3345
341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	30,9167	0,0377
241102	Ekonomista	25,0833	0,0266
311502	Technik mechanik	24,4167	0,0239
722204	Ślusarz	24,4167	0,0546
712102	Murarz	19,4167	0,2961
932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	17,0833	0,0244
311204	Technik budownictwa	16,8333	0,0743
931301	Robotnik budowlany	15,6667	0,2606
721403	Monter konstrukcji stalowych	15,5833	0,2032
512201	Kucharz	12,0833	0,4000
413103	Magazynier	12,0000	0,2847
743304	Krawiec	11,6667	0,0214
743604	Szwaczka	11,1667	0,3582
247901	Specjalista administracji publicznej	10,8333	0,4538

Źródło: Tabela T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock w 2009 r.

Zawody, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) mieści się w przedziale od 0,9 do 1,1 traktuje się jako tzw. zawody zrównoważone.

W 2009 r. na terenie miasta Płocka odnotowano 25 zawodów w równowadze:

Tabela 4. Zawody zrównoważone w mieście Płocku w 2009 r.

Lp.	Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki/deficytu
1	826301	Operator maszyn do szycia	0,9394
2	512302	Kelner	0,9444
3	122401	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym	1,0000
4	131501	Kierownik małego przedsiębiorstwa w gastronomii, hotelarstwie i turystyce	1,0000
5	213102	Administrator systemów komputerowych	1,0000
6	214203	Inżynier budownictwa – budownictwo ogólne	1,0000

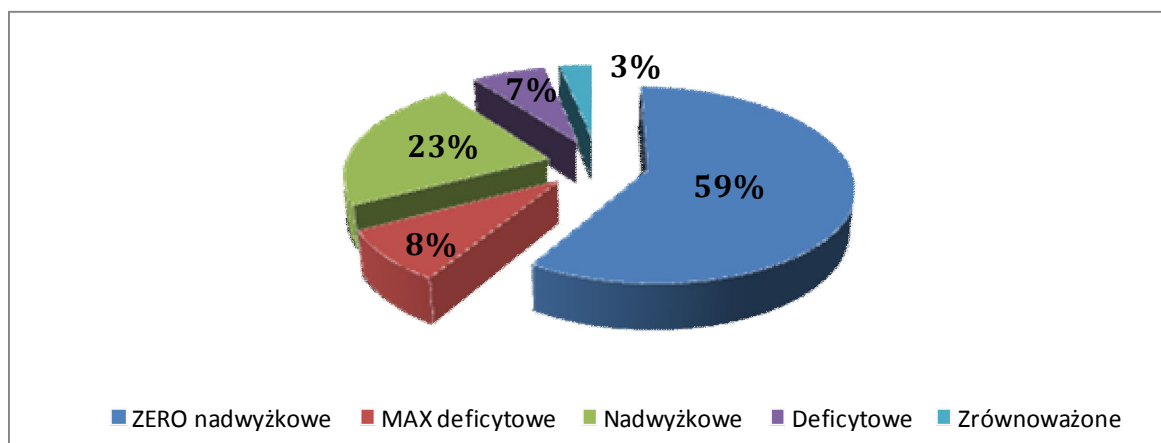
7	214204	Inżynier budowy dróg	1,0000
8	221103	Ekolog	1,0000
9	223401	Farmaceuta – farmacja apteczna	1,0000
10	242901	Asystent prawny	1,0000
11	243102	Muzealnik	1,0000
12	245107	Redaktor wydawniczy	1,0000
13	315204	Inspektor ochrony środowiska	1,0000
14	315207	Kontroler jakości wyrobów – artykuły spożywcze	1,0000
15	343102	Sekretarka medyczna	1,0000
16	347105	Dekorator wnętrz	1,0000
17	512290	Pozostali kucharze	1,0000
18	512301	Bufetowy [barman]	1,0000
19	712501	Meliorant	1,0000
20	712907	Monter reklam	1,0000
21	725108	Monter elektronik – układy elektroniczne automatyki przemysłowej	1,0000
22	731306	Złotnik – jubiler	1,0000
23	743602	Hafciarka	1,0000
24	811102	Operator koparek i zwałowarek	1,0000
25	828114	Monter urządzeń chłodniczych i gastronomicznych	1,0000

Źródło: Tabela T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock w 2009 r.

Odrębną kategorię stanowią tzw. zawody **MAX deficytowe** czyli takie, dla których wpływają oferty pracy, ale w których nie rejestrują się bezrobotni oraz zawody **ZERO nadwyżkowe** tj. takie, gdzie rejestrują się bezrobotni, ale nie ma ofert pracy.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zawodów o wskaźnikach MAX i „0” nie uwzględnia się w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Warto jednak na marginesie zaznaczyć, że w Płocku w 2009 r. wskaźnik zerowy uzyskało aż 460 zawodów, z kolei maksymalny – 67.

Wykres 3. Zawody deficytowe i nadwyżkowe na terenie miasta Płocka w 2009 r. w ujęciu procentowym

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Dynamika deficytu/nadwyżki zawodów w latach 2007-2009 na wybranych przykładach

Nazwa zawodu	I półrocze 2007	2007	I półrocze 2008	2008	I półrocze 2009	2009
Administrator systemów komputerowych	deficytowy	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy	zrównoważony	zrównoważony
Nauczyciel przedszkola	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	deficytowy	deficytowy	nadwyżkowy
Specjalista bankowości	nadwyżkowy	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Laborant chemiczny	nadwyżkowy	zrównoważony	zrównoważony	nadwyżkowy	zrównoważony	nadwyżkowy
Technik elektronik	nadwyżkowy	nadwyżkowy	zrównoważony	zrównoważony	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Technik telekomunikacji	zrównoważony	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy	nadwyżkowy	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Asystent bankowości	nadwyżkowy	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	zrównoważony	nadwyżkowy
Magazynier	deficytowy	deficytowy	zrównoważony	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Rejestratorka medyczna	zrównoważony	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy	zrównoważony	deficytowy
Kucharz małej gastronomii	zrównoważony	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Bufetowy [barman]	nadwyżkowy	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	deficytowy	zrównoważony
Opiekunka dziecięca	nadwyżkowy	zrównoważony	deficytowy	deficytowy	deficytowy	deficytowy
Kosmetyczka	zrównoważony	zrównoważony	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Pracownik ochrony mienia i osób	nadwyżkowy	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Ekspedient w punkcie usługowym	nadwyżkowy	zrównoważony	deficytowy	deficytowy	deficytowy	deficytowy
Murarz	nadwyżkowy	nadwyżkowy	zrównoważony	nadwyżkowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Monter rurociągów przemysłowych	nadwyżkowy	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	deficytowy	deficytowy
Monter konstrukcji stalowych	nadwyżkowy	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Dozorca	nadwyżkowy	nadwyżkowy	deficytowy	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Robotnik budowlany	zrównoważony	deficytowy	deficytowy	deficytowy	nadwyżkowy	nadwyżkowy
Sortowacz	zrównoważony	deficytowy	deficytowy	deficytowy	zrównoważony	nadwyżkowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Tabeli T-1/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie m. Płock

Podsumowanie

Przestudiowanie powyższych danych pozwala na sformułowanie pewnych generalnych wniosków na temat sytuacji lokalnego rynku pracy w 2009 r., mianowicie:

- ✓ W końcu grudnia 2009 r. w rejestrze MUP zarejestrowanych było 7.078 osób, w tym 3.917 kobiet, to jest o 666 osób więcej (odpowiednio 150 kobiet mniej) niż w analogicznym okresie 2008 roku.
- ✓ Dla blisko 1/3 zarejestrowanych bezrobotnych (poprzednio pracujących) ostatnimi miejscami pracy były sekcje - Przetwórstwo przemysłowe oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.
- ✓ Najczęściej rejestrowali się sprzedawcy (8,2% napływu bezrobotnych z wyuczonym zawodem), byli oni również najliczniejszą grupą zarejestrowanych w końcu omawianego okresu (10,3% bezrobotnych z wyuczonym zawodem).
- ✓ Ogółem wpłynęło 4.270 ofert pracy, z czego 1.866 (43,7%) dotyczyło zatrudnienia subsydiowanego. Najczęściej zgłaszane oferty dotyczyły pracy dla robotników gospodarczych (7,7% ogółu zgłoszonych ofert), sprzedawców (6,9%), sprzątaczek (6,8%), pracowników biurowych (5,1%).
- ✓ Na 784 zawody i specjalności występujące na terenie miasta Płocka w 2009 roku odnotowano 460 zawodów 0-nadwyżkowych (gdzie wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki (W)=0,0000), 67 MAX-deficytowych (gdzie (W)=MAX), 177 nadwyżkowych (gdzie (W)<0,9), 55 deficytowych (gdzie (W)>1,1) oraz 25 zawodów w równowadze (gdzie $0,9 \leq (W) \leq 1,1$).
- ✓ Do grup zawodów o najwyższym wskaźniku intensywności deficytu (na poziomie 4-cyfrowego kodu zawodów) zaliczały się m.in. następujące grupy elementarne: 3412 Pośrednicy ubezpieczeniowi, 7113 Robotnicy obróbki kamienia, 7341 Składacze tekstów, 3423 Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy, 3482 Pracownicy bibliotek i informacji naukowej.
- ✓ Do najbardziej deficytowych zawodów na poziomie 6-cyfrowego kodu należeli m.in.: agenci ubezpieczeniowi, pracownicy kancelaryjni, kamieniarze, technicy inżynierii środowiska i melioracji, drukarze.
- ✓ Do grup zawodów o najwyższym wskaźniku intensywności nadwyżki (na poziomie 4-cyfrowego kodu zawodów) zaliczały się m.in. następujące grupy elementarne: 7233 Mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń* (zawód szkolny: Mechanik – monter maszyn i urządzeń – obejmuje grupę elementarną 7233), 2442 Filozofowie, historycy i politolodzy, 3212 Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni, 3115 Technicy mechanicy.
- ✓ Najwyższy wskaźnik nadwyżki osiągnęły m.in. zawody: technik ochrony środowiska, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, krawiec, technik mechanik, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym.
- ✓ Wśród zawodów zrównoważonych znaleźli się m.in. operatorzy maszyn do szycia, kelnerzy, inżynierowie budowy dróg, ekolodzy, asystenci prawni, monterzy reklam, hafciarki.

Pewnym utrudnieniem dla dogłębnej analizy danych jest fakt, że informacje o bezrobotnych nie obejmują wszystkich, jedynie tych, którzy zarejestrowali się w urzędzie pracy, a i ci często nadal pozostają bierni zawodowo lub pracują w tzw. *szarej strefie*. Gro bezrobotnych w ogóle nie rejestruje się poszukując pracy na własną rękę. Dotyczy to głównie osób o wąskiej specjalizacji lub wykształceniu, na które istnieje duży popyt na rynku.

Podobnie jest z ofertami pracy. Pośrednictwo otwarte skutkuje tym, że nie wszystkie oferty trafiają do urzędu pracy, jako że wielu pracodawców ogłasza się w prasie lokalnej (krajowej), na stronach internetowych, bądź też szuka pracowników innymi metodami.

Dodatkowo, brak badań, prowadzonych dawniej w szkołach i zakładach pracy, a dotyczących popytu lokalnych pracodawców na pracowników (w tym osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki), utrudnia właściwą prognozę sytuacji absolwentów.

Te i inne czynniki, jak również czysto ludzkie błędy popełniane w procesie rejestracji bezrobotnych powodują, że całościowy obraz rynku pracy zniekształca się. W przypadku tak wielu zmiennych, trzeba liczyć się z tym, że nawet najlepiej przygotowane prognozy i analizy nie sprawdzą się w 100%. Dlatego konkludując, należy jeszcze raz podkreślić rolę monitoringu jako narzędzia badawczego pozwalającego usprawnić działalność publicznych służb zatrudnienia, niemniej narzędzia niedoskonałego, do którego należy podchodzić z pewną rezerwą, a jednocześnie jego wyniki analizować przez pryzmat faktycznych uwarunkowań lokalnego rynku pracy.

Spis tabel i wykresów:

Wykres 1. Stopa bezrobocia w rozbiu na KRAJ – WOJEWÓDZTWO – MIASTO w 2009 r.

Wykres 2. Oferty pracy zgłoszone w 2009 r.

Wykres 3. Zawody nadwyżkowe i deficytowe na terenie miasta Płocka w ujęciu procentowym

Tabela 1. Wybrane grupy zawodów (wg kodu 4-cyfrowego) o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty pracy

Tabela 2. Zawody deficytowe w mieście Płocku w 2009 r.

Tabela 3. Zawody nadwyżkowe w mieście Płocku w 2009 r.

Tabela 4. Zawody zrównoważone w mieście Płocku w 2009 r.

Tabela 5. Dynamika deficytu/nadwyżki zawodów w latach 2007-2009 na wybranych przykładach

Przedruk, kopiowanie, wykorzystanie w całości lub w części wyłącznie z podaniem źródła.